

**БВ07108 «Жылу энергетикасы» (5В071700 «Жылу энергетикасы») ББ
бойынша 2018-2022 жж.**

**2-5 курс студенттеріне жүргізілген сауалнама нәтижелері бойынша
салыстырмалы талдау**

Білім алушылардың білім беру қызметтеріне қанағаттанушылығын анықтау үшін 2018-2022 жылдар аралығында сапа менеджменті және аккредиттеу орталығы «2-5 курс білім алушыларының білім беру қызметтеріне қанағаттанушылығы» атты сауалнамасын өткізді. Бұл сауалнаманың мақсаты оқу бағдарламасын, көрсетілетін қызметтердің сапасын және ЖОО қызметінің басқа бағыттарын жақсарту болып табылады.

ЖОО пандемия жағдайындағы форс-мажорлық жағдайларға байланысты 2020 жылы қашықтықтан оқыту форматына, ал 2021 жылы аралас - қашықтықтан және оффлайн оқыту форматына көшті, бұл білім алушылардың қанағаттануы бойынша сауалнамадағы сұрақтардың жаңаруына әкелді. Сауалнамадағы сұрақтар жыл сайын шамамен 70% - ға жаңартылды. Осыған байланысты 2018, 2019, 2020 және 2021 жылдарға арналған сауалнамадағы сұрақтар ерекшеленеді және бұл жылдар бойынша толық мониторинг пен салыстырмалы талдау жасауға мүмкіндік бермейді. Сауалнама нәтижелері бойынша салыстырмалы талдау 2018-2021 жылдардағы сауалнамада қайталанған мәселелер бойынша жүргізілді.

Соған қарамастан, осы жылдар ішінде әрбір жүргізілген сауалнаманың қорытындылары бойынша диаграмма, кесте немесе ақпаратты статистикалық ұсынудың өзге де құралдары түрінде әрбір мәселе бойынша таңдаудың пайыздық ара қатынасын, олардың сандық және сапалық талдауын көрсете отырып, жинақталған алынған деректерді қамтитын есеп қалыптастырылды. Әрбір есептің соңында сауалнама нәтижелері бойынша қорытындылар және білім алушылардың білім беру қызметтерін жетілдіру бойынша ұсыныстары келтіріледі.

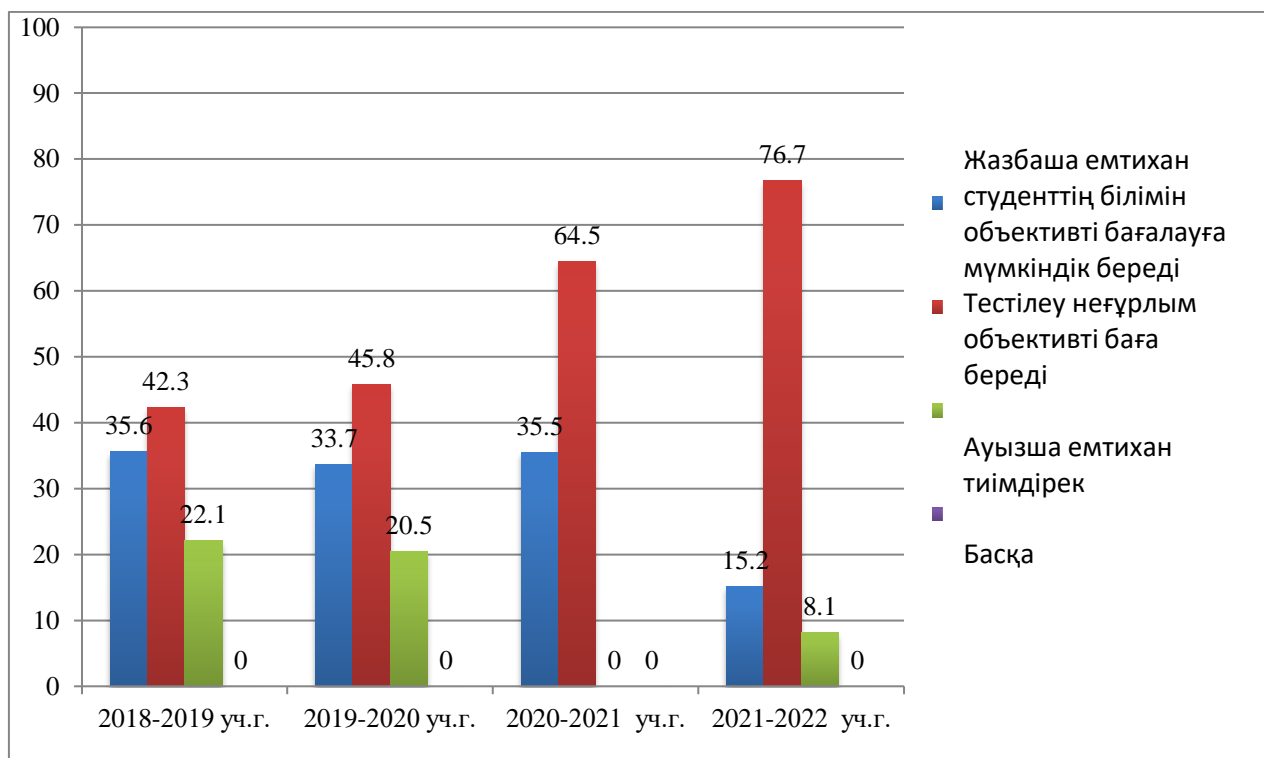
Сауалнама нәтижелері бойынша келесі мәліметтер алынды:

1. Университетте қолданылатын студенттің білімін бағалау жүйесі тиімді ме?

1-кесте

	2018-2019 Оқу жылы	2019-2020 Оқу жылы	2020-2021 Оқу жылы	2021-2022 Оқу жылы
Жазбаша емтихан студенттің білімін объективті бағалауға мүмкіндік береді	35,6	33,7	35,5	15,2
Тестілеу неғұрлым объективті баға береді	42,3	45,8	64,5	76,7
Ауызша емтихан	22,1	20,5	-	8,1

тиімдірек				
Басқа	-	-	-	-

1-сурет. Университетте студенттің білімін бағалау жүйесін қолдану тиімділігінің динамикасы

2018-2021 жылдардағы сауалнама нәтижелерінен (1-сурет) көріп отырғанымыздай, ЖОО білімді бағалау кезінде тестілеу объективті баға беретінін көрсетті. Мұны «тестілеу объективті баға береді» жауабының өсу динамикасынан көруге болады (1-сурет). Біздің ойымызша, бұл динамика процедураның салыстырмалы қарапайымдылығына, ең аз уақытқа, тесттердің мазмұнына, тестілеу процесін ұйымдастыруға және студенттердің компьютерлік техниканы меңгеру деңгейіне байланысты.

Білімді тексеру мен бақылаудың кез келген түрі сияқты, тестілеу кезінде де, бір жағынан субъективті факторды жоққа шығара отырып, екінші жағынан тексерушілердің студенттерге деген мейірімді қарым-қатынасы арқылы студенттердің шынайы білім деңгейін анықтау басты міндет болып табылады.

2018-2021 жылдары төмендеу динамикасы «Жазбаша емтихан студенттің білімін объективті бағалауға мүмкіндік береді» жауап нұсқасын көрсетеді. Білімді бағалаудың бұл түрінің артықшылығы бар болғанымен, студенттер жыл сайын төмен балл қояды. Бұл жұмысты тексеруге және сол күні нәтижелерді жариялауға уақыттың жеткіліксіздігімен байланысты болуы мүмкін; көшіріп алу мүмкіндігіне байланысты емтиханның әділсіздігі;

студенттің кішігірім кемшіліктерді тез арада түзете алмауына байланысты жақсы бағалар санының төмендеуі; тақырыпты түсіну деңгейін, логикалық ойлау қабілетін бағалау күрделілігі; барлық оқу пәндері үшін сәйкессіздік.

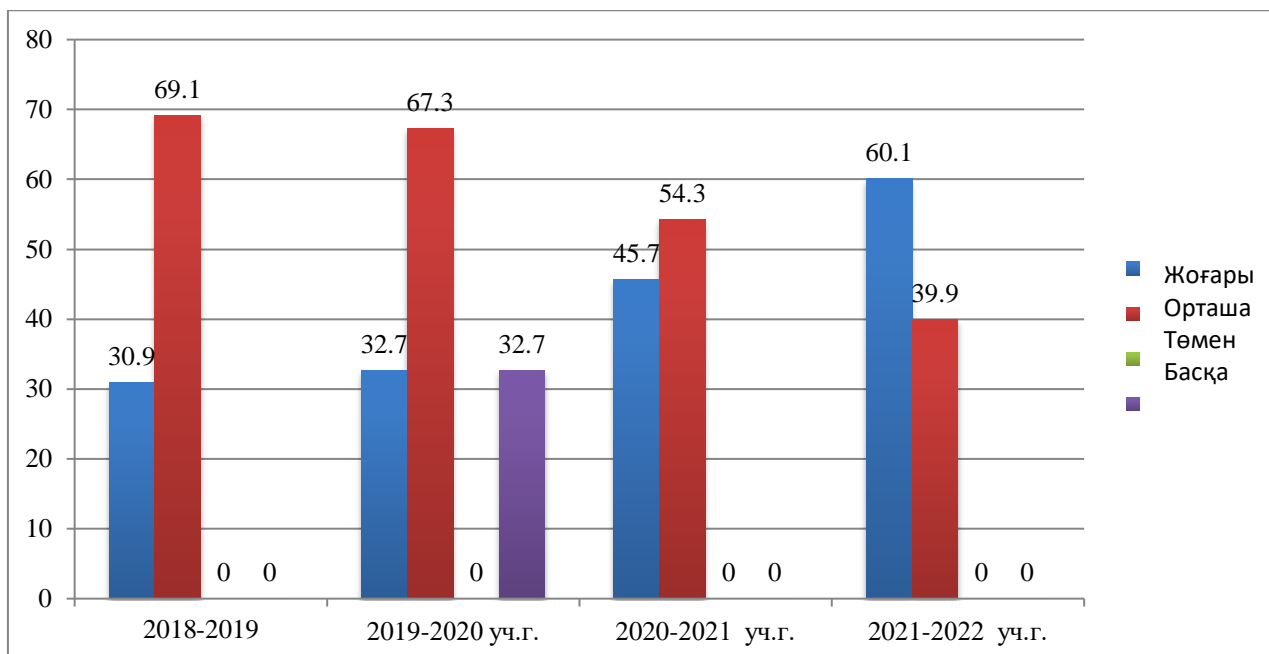
«**Ауызша емтихан тиімдірек**» деген жауап ең төменгі ұпайларды көрсетті. Көптеген студенттер көпшілік алдында сөйлеуден қорқады, оларға тікелей сұрақ қойылғанда абыржып қалуы мүмкін.

Білімді тексеру әдісінен емтихан жастарды тәуелсіз ересек өмірге дайындау құралына айналуы керек және білімнің белгілі бір салаларында жеке қасиеттерді (негізінен дамыған интеллект пен жаттықтырылған есте сақтау қабілетін) тексеруге қызмет етпей, бүкіл адамға әсер етуі керек, оның рухының, ерік-жігерінің, ақыл-ойының, сезімінің күшін көрсетуді талап етеді. Болашақ емтиханның балама формаларында – бұл жан-жақты кәсіби дағдылар мен қабілеттерді анықтауға мүмкіндік береді, оқытушылар мен студенттердің бүкіл оқу мерзімі ішінде емтиханға қатысты мәселелерде белгіленген мәселелер бойынша белсенді жүйелі жұмысына ықпал етеді.

2. Студенттің өзіндік жұмысын ұйымдастыруға қанағаттану деңгейін бағалаңыз (барлық қажетті материалдармен қамтамасыз ету).

2-кесте

	2018-2019 Оқу жылы	2019-2020 Оқу жылы	2020-2021 Оқу жылы	2021-2022 Оқу жылы
Жоғары	30,9	32,7	45,7	60,1
Орташа	69,1	67,3	54,3	39,9
Төмен	-	-	-	-
Басқа	-	32,7	-	-

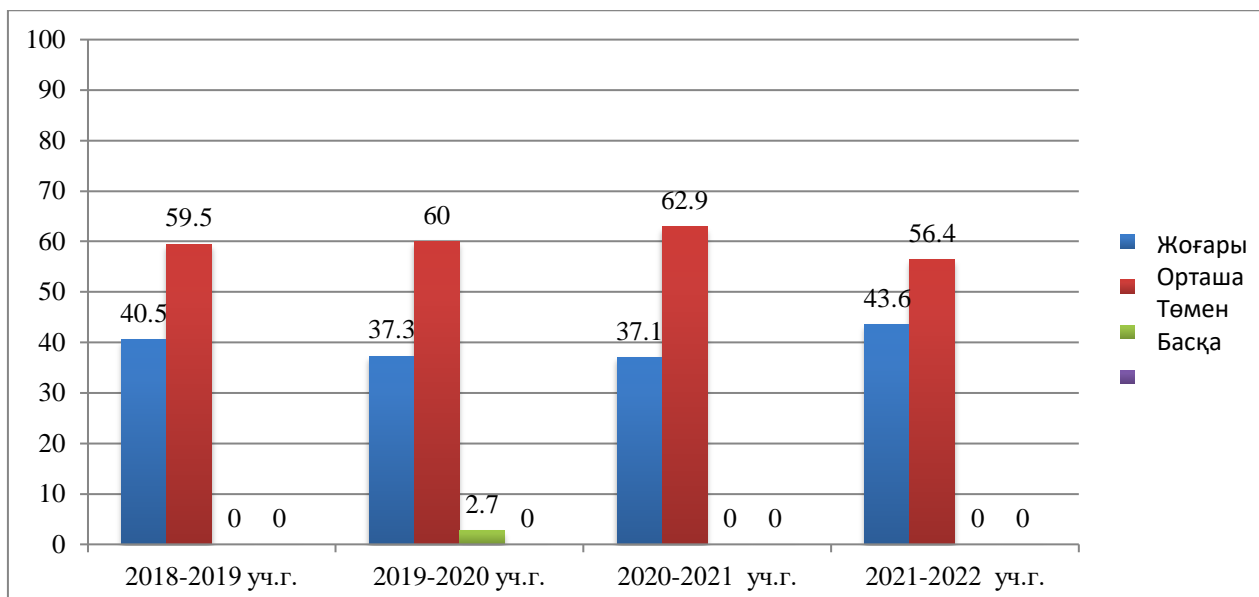
2-сурет. Студенттің өзіндік жұмысын жүргізуді ұйымдастыруға қанағаттану деңгейін бағалау динамикасы (барлық қажетті материалдармен қамтамасыз ету).

Бұл сұрақтың жауаптары тұрақсыз көрсеткіштерге ие (2-кесте). Студенттердің сауалнамасының нәтижелерін салыстыру кезінде 2018-2019-2021-2022 оқу жылынан бастап студенттердің қанағаттану деңгейі артқанын байқауға болады (2-кесте). Бұл ретте «басқа» жауап нұсқасына жауаптар бар. Студенттердің ескертулерін қарастыра отырып, студенттердің барлық қажетті материалдармен қамтамасыз етумен, өзіндік жұмыс үшін қажетті әдебиеттерді іздеумен байланысты қолайсыздықты болдырмауға күш салу керек деген қорытынды жасалады. Оқытушылар қашықтықтан оқыту форматында студенттермен байланысты ұстап, олардың сұрақтарына уақтылы жауап беруі керек.

3. Практиканың негізгі ұйымының деңгейін бағалаңыз (материалдар қолжетімді ме):

3-кесте

	2018-2019 Оқу жылы	2019-2020 Оқу жылы	2020-2021 Оқу жылы	2021-2022 Оқу жылы
Жоғары	40,5	37,3	37,1	43,6
Орташа	59,5	60	62,9	56,4
Төмен	-	2,7	-	-
Басқа	-	-	-	-

3-сурет. Практиканы базалық ұйымдастыру деңгейін бағалау динамикасы (материалдар қолжетімді ме)

Студенттер тарапынан өндірістік практиканы бағалау студенттердің жыл сайынғы практикасын ұйымдастыру процесін жетілдіруге мүмкіндік беретін маңызды аспект болып табылады, бұл өз кезегінде білім беру процесінің сапасына оң әсер етеді.

2018-2019 оқу жылынан бастап 2021-2022 оқу жылына дейінгі нәтижелер бойынша «**практиканы базалық ұйымдастыру деңгейі (материалдар қолжетімді ме)**» параметрін бағалау кезінде орта есеппен сұралған студенттердің 39,6% –«жоғары», сұралған студенттердің 59,7% – «орташа», сұралған студенттердің 0,7% «төмен» деп бағалады.

2019-2020 оқу жылынан бастап «жоғары» жауап беру үрдісі төмендеді, алайда 2021-2022 оқу жылында 2020-2021 оқу жылымен салыстырғанда студенттердің практиканы базалық ұйымдастыру деңгейіне қанағаттануы (материалдар бар ма) 3-кестеден көріп отырғанымыздай жақсы жаққа өзгерді.

Практиканы ұйымдастыруға қанағаттану дәрежесін бағалау кезінде 2 факторды ескеру қажет. Бір жағынан, бұл студенттердің әртүрлі параметрлер бойынша таңдаған мамандығына қанағаттануы, екінші жағынан, бұл практиканы ұйымдастыруды тікелей бағалау. Осы сипаттамаларды талдау жиынтықта білім сапасына қанағаттану деңгейін ғана емес, сонымен қатар алған біліміңіз болашақ жұмыспен қамту үшін қаншалықты перспективалы болып саналатынын бағалауға мүмкіндік береді.

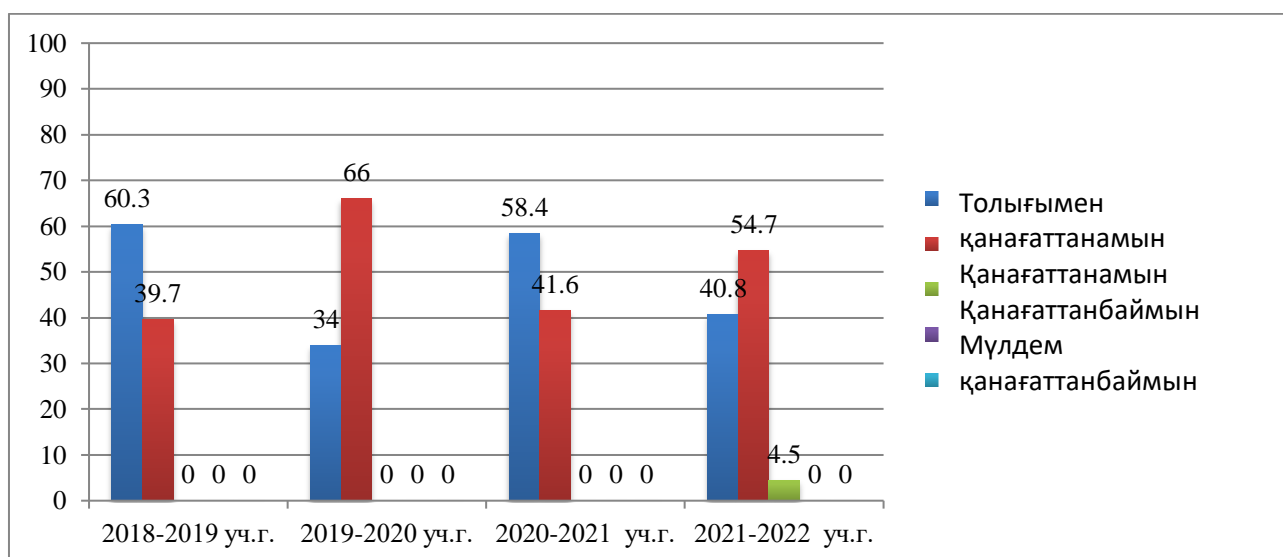
Тәжірибені ұйымдастыру студенттерді Ең аз қанағаттандыратын бағыттардың бірі болып қала береді, бірақ сонымен бірге ең маңыздысы. Бұл мәселе ерекше назар аударуға тұрарлық. Сауалнама нәтижелерін ескере отырып, студенттердің тілектерін де, мамандар нарығындағы жағдайды да ескере отырып, тәжірибені ұйымдастыру жүйесін жетілдіру қажет. Университет түлегі білікті маман болу және сұранысқа ие болу үшін оған білім мен дағды жеткілікті болатынына сенімді болғысы келеді. Практиканы

ұйымдастыру, жұмыс берушімен тағылымдамадан өту туралы шарттар жасасу студенттердің болашақ жұмыс берушімен әлеуметтік байланысын орнатуға және жұмысқа орналасуға қатысты шиеленіс деңгейін едәуір төмендетуге ықпал етуі мүмкін.

4. Сіз өзіңіздің студенттік өміріңізге қанағаттанасыз ба?

4-кесте

	2018-2019 Оқу жылы	2019-2020 Оқу жылы	2020-2021 Оқу жылы	2021-2022 Оқу жылы
Толық қанағаттандырылды	60,3	34	58,4	40,8
Көбірек қанағаттандырылды	39,7	66	41,6	54,7
Аз қанағаттандырылды	-	-	-	4,5
Қанағаттандырылмады	-	-	-	-
Басқа	-	-	-	-

4-сурет. Студенттік өмірге қанағаттану динамикасы

Студенттердің көпшілігі жалпы студенттік өміріне қанағаттанады. Білім алушылардың нәтижелері бойынша 2018-2019 оқу жылында студенттердің қанағаттанушылығының айтарлықтай жоғары деңгейі басқа оқу жылдарымен салыстырғанда онлайн-оқыту студенттік өмірге, демек, тұтастай ЖОО оқу тәжірибесіне қатты әсер етті. Онлайн студенттер қанағаттану мен қауымдастық сезімін аз сезінеді. Студенттер жиі стрессті сезіне бастады, группаластарымен қарым-қатынасты сағынды. Көбінесе студенттер қашықтықтан оқыту форматына көшу кезінде жолдастарымен қарым-

қатынастың болмауынан қиындықтарға тап болды, техникамен байланысты проблемаларды, сондай-ақ үй жағдайында оқытудың күрделілігін атап өтті.